

PARLAMENT DE CATALUNYA

**Presidència
de l'honorable Sr. Joan Casanovas**

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 27 de febrer del 1934

SUMARI

Sobre la sessió a dos quarts de sis i deu minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Prec del senyor Andreu al senyor Conseller d'Economia i Agricultura, referent a la prohibició, per part del governador d'Ossa, d'exportar blat.

Precs del senyor Ruiz i Ponseti sobre una interpellació que té anunciada al senyor Conseller de Treball i Obres Públiques i sobre la situació dels dependents subalterns de l'Administració de Justícia.

Manifestacions del senyor President de la Cambra.

El Conseller de Cultura justifica l'absència dels senyors Consellers de Treball i Obres Públiques i de Justícia i Dret.

Rectificació del senyor Ruiz i Ponseti.

Prec del senyor Simó i Bofarull al Govern de la Generalitat, respecte de la circulació d'un full clandestí per les terres del Baix Ebre.

Recull el prec del senyor Simó i Bofarull el senyor Conseller de Cultura.

Rectificació del senyor Simó i Bofarull.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió d'Economia sobre el projecte de Llei de Cooperatives.

Resten pendents de redacció definitiva per la Comissió els arts. 2.ª i 13, i una esmena proposant un article 19 bis.

Article 25. — Es aprovat, sense modificacions, aquest article, que restà pendent en l'anterior sessió.

Articles 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42 i 43. — Són aprovats sense discussió.

Durant la lectura de l'art. 27, ha passat a ocupar la presidència el Vice-president primer, honorable senyor Jaume Serra i Hünter.

Article 44. — Es aprovat, amb una addició proposada per la Comissió.

Articles 45, 46 i 47. — Són aprovats sense discussió.

Article 48. — El senyor Dot, de la Comissió, hi proposa una esmena, semblant a la de l'art. 44; el senyor Simó i Bofarull fa unes suggerències, que la Comissió accepta, i s'aprova l'article en la nova redacció.

Articles 49 i 50. — Són aprovats sense discussió.

Article 51. — Es dona lectura de l'article, al qual no hi ha presentada cap esmena ni vot particular. El senyor Simó i Bofarull fa unes manifestacions en relació a l'art. 50, ja aprovat, per si la Comissió, en fer la correcció d'estil, pot tenir-les en compte. Resposta del senyor Armendares, de la Comissió.

S'aprova l'art. 51.

Articles 52, 53, 54, 55, 56, 57 i 58. — Són aprovats sense discussió.

Se suspèn el debat.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial (contractes de conreu), proposant una nova redacció del capítol IV, «Revisions», del primitiu dictamen.

Article 40. — La Comissió declara que manté la mateixa redacció del dictamen.

Es aprovat l'article, després de contestar el senyor Cerezo, de la Comissió, unes observacions que ha fet el senyor Romeva.

Discussió del dictamen de la Comissió especial (contractes de conreu), proposant una nova redacció dels capítols V, «Dret d'adquisició», i VI, «Els contractes de rabassa morta».

Ocupa la presidència, novament, l'honorable senyor Joan Casanovas.

Article 46. — El senyor Romeva demana que, d'aquest article, se'n tregui la condició d'irrenunciable del dret d'adquisició.

El senyor Ruiz i Ponseti s'oposa a la modificació interessada pel senyor Romeva.

El senyor Cerezo, per la Comissió, mostrant-se d'acord amb el criteri sustentat pel senyor Ruiz i Ponseti, no accepta la supressió proposada pel senyor Romeva.

Rectifiquen els senyors Romeva i Cerezo, i s'aprova l'article tal com figura en el dictamen.

Article 47. — Es llegida una esmena que signen els senyors Romeva, Simó i Bofarull, Lloret i Blasi. Ocupa la presidència el Vice-president primer, honorable senyor Jaume Serra i Hünter.

El senyor Romeva defensa l'esmena.

El senyor Cerezo, per la Comissió, proposa discutir l'esmena per parts.

D'acord amb aquesta suggerència, el senyor Romeva prossegueix en la defensa de l'esmena.

La Comissió rebutja la part de l'esmena discutida.

Rectificacions dels senyors Romeva i Cerezo.

Intervenció del senyor Blasi i resposta del senyor Cerezo.

El senyor Romeva fa unes consideracions en ordre a la votació de la seva esmena.

Intervencions dels senyors Conseller de Justícia i Dret, Ruiz i Ponseti i President de la Comissió.

Rectificacions dels senyors Romeva i Cerezo.

Torna a ocupar la Presidència l'honorable senyor Joan Casanovas.

El senyor President de la Comissió demana se suspengui la discussió de l'article, perquè la Comissió estudiï alguns dels aspectes de l'esmena.

Se suspèn el debat.

Discussió del dictamen de la Comissió especial (contractes de conreu), sobre el projecte de Llei disposant que s'aboni indemnització als Vocals propietaris de les Comissions arbitral de districte.

Després d'un es manifestacions de la Comissió, s'aprova l'article únic del dictamen, i resta aprovat, amb el quòrum reglamentari, definitivament, el projecte de Llei.

Ordre del dia per a la sessió de dimecres.

S'aixeca la sessió a dos quarts de vuit de la vetlla.

S'obre la sessió a tres quarts de sis menys cinc minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

Sobre la prohibició per part del Governador d'Osca d'exportar blat

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Andreu.

El Sr. ANDREU : Senyors Diputats : En absència del senyor Conseller d'Agricultura o del senyor Conseller de Governació, al qual pot correspondre el prec que vaig a fer, demano a la Presidència que traslladi el meu prec. Es tracta d'un abús comès pel Governador Civil de la província d'Osca, que planteja un vertader problema que derivarà en conflicte a les terres de Tarragona. Per tots es prou conegut que tot el blat que compren els fabricants de farina de les terres tarragonines prové de la província d'Osca. Des de fa uns quants dies, el Governador Civil de la província d'Osca, sota el pretext de què en un moment determinat pot mancar la farina a la província i que això podria presentar un conflicte, s'ha incautat del blat i no autoritza la sortida de cap vagó de blat de la província d'Osca. Això podria semblar una bona mesura de previsió, si no fos que mentre prohibeix la sortida dels blats autoritza la sortida de tanta farina com als fabricants d'Osca els dona la gana. En realitat el problema que es planteja és el següent : les fàbriques de farina de les terres de Tarragona no poden treballar ni assortir als seus clients perquè, no obstant els contractes de compravenda que tenen fets amb els pagesos i comerciants de blat de la província d'Osca, aquests no els poden subministrar el blat i, en canvi, els fabricants de la província d'Osca poden comprar tot el blat que els dona la gana i portar aquesta farina a Tarragona. Això no solament és un greu perjudici per als fabricants tarragonins, que de no arranjar-se aquest problema hauran de tancar les fàbriques, sinó que aquest procedir del Governador Civil d'Osca, extralimitant-se en llurs funcions, perjudica els propis pagesos d'Osca, que no poden vendre els seus fruits sinó als fabricants d'Osca, perquè prohibeix tota sortida de blat que no vagi destinada a aquests fabricants d'Osca. Però el problema és més greu. Segons denúncies que m'han fet comerciants, que he pogut comprovar plenament, mentre prohibeix que els pagesos vinguin blat als fabricants de les terres de Tarragona, es permet que certs comerciants que tenen un cacicat a la província d'Osca, exportin farina i inclús exportin blat, però blat que va a les fàbriques de fora d'Osca que controlen propietaris d'Osca que tenen un cacicat dintre la província d'Osca. Això, en realitat, és posar unes fronteres entre Catalunya i la província d'Osca, i és fer un atropell als interessos dels fabricants de Tarragona i plantejar un problema greu, que de no intervenir-hi el Govern de la Generalitat

farà que a la pròxima setmana a Tarragona es plantegi, tal volta, el greu conflicte de no haver-hi farina per a fer el pa, problema que tindria una greu repercussió en l'ordre públic i pertorbaria la tranquil·litat i que jo espero i demano al Conseller a qui correspongui que faci immediatament les gestions pertinents a fi que s'acabi aquest abús i que gestioni i parli al Ministre de la Governació que no autoritzi a aquest Governador perquè continuï fent això, que no beneficia a ningú més que als grans fabricants de la província d'Osca i, en canvi, perjudica als pagesos de la mateixa província i als fabricants de Tarragona, que no poden obtenir la farina necessària per a l'assortiment normal de pa.

El Sr. PRESIDENT : La Presidència tramestrà el prec al senyor Conseller d'Economia i Agricultura.

(*Entra a la Cambra l'honorable senyor Conseller de Cultura.*)

Interessant una interpel·lació. La situació dels dependents subalterns de l'administració de Justícia

Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI : Senyors Diputats : En primer lloc voldria, al mateix temps que reiterar un prec que ja vaig fer fa alguns dies al senyor Conseller de Treball, queixar-me el més amargament que sàpiga de la mena de menyspreu que mereix aquest Diputat per part del senyor Conseller de Treball. Segons...

El Sr. PRESIDENT : En realitat, el senyor Conseller de Treball no ha pogut assistir aquests dies a la Cambra perquè assumptes importants de la seva Conselleria l'obliguen a estar absent. No és cap desconsideració, pot estar segur, al senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI : Segons promesa que molt amablement em va fer el senyor President, el nostre prec deu haver estat tramès al senyor Conseller de Treball. Tractant-se d'un assumpte que, per a nosaltres, té un urgència extraordinària la seva resolució i que creient per endavant, aquell dia una mica gratuïtament, avui ja es veu que amb molt de fonament, que la contesta que ens donaria el senyor Conseller de Treball no seria satisfactòria, perquè nosaltres demanàvem una contesta molt valenta i la contesta no solament no ha estat valenta sinó que no ha vingut, en aquell mateix moment anunciàvem una interpellació sobre el mateix assumpte. Aquesta interpellació està anunciada oficialment des d'aquell dia, i és evident que si el senyor Conseller de Treball no creu convenient comparèixer a la Cambra per a contestar el nostre prec, nosaltres haurem de desenrotllar la nostra interpellació i ens entendrem per correspondència. Però el fet és que les denúncies que hem de fer davant la Cambra no poden ésser ajornades ; per això demanem al senyor President que quan arribi el moment, que fixa el nostre Reglament, per a desenrotllar la interpellació, que la posi a l'Ordre del Dia.

El Sr. PRESIDENT : No ignora el senyor Ruiz i Ponseti que en el que fa referència a les

interpellacions no és una cosa capritxosa de la Presidència el posar-les a l'Ordre del Dia, sinó que determina el Reglament que, d'acord l'interpellant, la Presidència i l'interpellat, s'ha d'assenyalar dia. Per altra banda he d'insistir en dir que naturalment al senyor Conseller se li poden formular preguntes i àdhuc fer-li interpellacions, però alguna vegada pot donar-se el cas de què per la responsabilitat del seu càrrec, consideri més polític ajornar-les.

De totes maneres, trametré el prec del senyor Ruiz i Ponseti al senyor Conseller de Treball.

(*Entra el senyor Conseller d'Economia i Agricultura.*)

El Sr. RUIZ I PONSETI: Jo em permetré observar a les amables paraules del senyor President, que, sortosament per a les Minories, en el nostre Reglament es va preveure molt sàviament, el cas en què no existís aquest acord entre el senyor Conseller, la Presidència de la Cambra i el Diputat interpellant, i que en cas de què no arribi a existir aquest acord o que la interpellació sigui diferida en forma que el Diputat interpellant consideri excessiva, existeix una data límit.

El Sr. PRESIDENT: Als deu dies.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Una data màxima, després de la qual la interpellació podrà desenrotllar-se d'una manera automàtica.

El Sr. PRESIDENT: Però no ignora la V. S., que coneix admirablement el Reglament de la Cambra, que el senyor Conseller, àdhuc pot fer una qüestió de confiança del no acceptar una interpellació, i aleshores si la Cambra es pronuncia en contra la interpellació, aquesta no té lloc. Això és en bon règim parlamentari, i consti que les paraules de la Presidència no són en cap to de censura, sinó únicament dintre d'aquest diàleg amable que s'ha iniciat per part del senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Molt agraït.

També voldria fer un altre prec al senyor Conseller de Treball, però estic en dubte de si realment la qüestió atany a la Conselleria de Treball o bé a la de Justícia i Dret; i no m'he de queixar de què precés que han fet altres senyors Diputats no hagin estat contestats, però sí que he de fer observar que si en el seu dia el senyor Conseller de Justícia i Dret hagués contestat un prec semblant que li va adreçar el senyor Simó i Bofarull, jo crec que el prec que vaig a fer en aquest moment també ens el podríem estalviar.

Fa referència a la situació absolutament anòmala en què es troben els dependents subalterns de l'Administració de Justícia. Tots hem vist en la premsa com estan plantejant els dependents subalterns de l'Administració de Justícia als seus patrons immediats un conflicte que té tots els caires d'un conflicte corrent de treball, d'un conflicte de salaris, hores de treball; és a dir, l'aspecte de tots els conflictes socials.

Els dependents subalterns de l'Administració de Justícia sostenen — jo crec que ho sostenen amb tota la raó — que els seus patrons són els Secretaris de Jutjat, i si els seus patrons són els Secretaris de Jutjat, és evident que poden presentar demandes de millora de condicions en el tre-

ball als seus patrons immediats. La cosa està així. Però, segons s'ha dit també en la premsa, aquests senyors patrons dels dependents subalterns de l'Administració de Justícia sostenen que ells no són tals patrons, i sostenen, sobretot, que de cap manera poden acceptar peticions de caràcter col·lectiu dels seus subordinats, és a dir, aquella cosa que ja la classe patronal ha desat per inútil, de no voler-se entendre amb les organitzacions obres; volen que els obrers tractin individualment i aïlladament. Aquesta situació, d'una manera seriosa, no podran sostenir-la aquests patrons dels dependents subalterns de l'Administració de Justícia, i és per això que jo crec que té un primer aspecte el meu prec, que fa referència al Departament de Justícia i Dret; primer, per a fer entrar en raó els senyors Secretaris de Jutjat i un cop que hagin entrat en raó i que admetin i reconeguin llur situació de patrons, aleshores entrarà en funcions el Departament de Treball, fent que aquests senyors constitueixin, ajudin a constituir el Jurat mixt corresponent i atenguin com és degut les demandes de millora que els presentin els seus assalariats.

Fins aquí la cosa és neta i crec que no podria donar lloc a gaire joc; però ja que estic en l'ús de la paraula sobre aquest punt, sí que voldria estimular, si això es creu necessari, el senyor Conseller de Justícia i Dret, perquè estudiï d'una manera seriosa a veure si és convenient que continuï aquesta situació d'uns empleats subalterns que treballen per la col·lectivitat, que treballen en afers de caràcter públic i que tenen per patrons uns senyors particulars. Jo crec que és absolutament anòmala aquesta situació, crec que els funcionaris públics, i de tal en tenen la qualitat aquests assalariats, han de dependre exclusivament del Poder públic, i no han de dependre d'uns patrons particulars, i això em porta de la mà a demanar també que ja poden organitzar l'Administració de Justícia amb bastant autonomia, que desaparegui aquesta figura d'aquests patrons especials de l'Administració de Justícia, que aquests senyors patrons desapareguin com a tals empresaris, que deixin de percebre, segons unes tarifes sàbiament calculades, uns drets que sempre augmenten d'una manera indefinida, i és que augmenten perquè fan augmentar la quantitat d'expedienteig, i a mesura que augmenta l'expedienteig augmenten les percepcions i d'aquí en ve una gran part de la immoralitat actual de l'Administració de Justícia.

Crec que és molt senzill posar a rotlló a aquests senyors patrons, i és fent desaparèixer la seva figura d'empresaris, convertint-los, senzillament, en funcionaris públics, assignant-los el sou que sigui, com tenen tots els funcionaris públics, i evitar que aquests senyors secretaris percebeixin uns emoluments moltes vegades superiors als dels jutges i magistrats, que siguin en realitat els veritables amos de l'Administració de Justícia i, a més, aprofitin aquesta situació preeminent per a explotar d'una manera desconsiderada els seus assalariats.

El Sr. PRESIDENT: La Presidència trametrà el prec del senyor Ruiz i Ponseti al senyor Conseller respectiu.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Conseller de Cultura.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Simplement, per a dir unes paraules al meu estimat amic senyor Ruiz i Ponseti, perquè, encara que no em pertoqui respondre als precs que ell ha fet, com que el primer que ha dit ha estat amb un to de plany que m'ha tocat una mica el cor, he volgut contestar-li dient-li que no atribueixi a cap mena de dessídia, ni de lluny, la no assistència aquí del senyor Conseller de Treball. Sap el meu amic senyor Ruiz i Ponseti que el Departament de Treball és un dels que donen més feina al seu Conseller, cosa que fa que molts dies no pugui assistir aquí, com ell voldria, el meu estimat amic i company senyor Barrera. Prego, doncs, a l'amic Ruiz i Ponseti que no ho atribueixi a desatenció, sinó a un imperatiu imposat per les obligacions.

A part del que ha dit ja el senyor President de la Cambra, jo faré ressò dels Consellers de Treball i de Justícia i Dret, que les seves obligacions no li permeten tampoc, trobar-se en aquests moments al Saló, dels precs de l'amic senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI : Res més que per a donar les gràcies al senyor Conseller de Cultura per la forma amable com ha recollit els meus precs i per a dir, sinó ho havia dit abans, que la meua amargor és purament objectiva ; és perquè crec que aquesta forma de procedir més aviat dificulta les tasques parlamentàries, però que no hi ha cap mena d'agror respecte a l'actitut que personalment puguin tenir envers nosaltres els senyors Consellers a què m'he referit.

Sobre un full clandestí

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Senyors Diputats : Jo no sé si el Govern coneix una vergonya impressa que circula per les terres del Baix Ebre. Aquesta Minoria — perquè és en nom d'ella que jo parlo —, ha vacillat molt abans d'ocupar-se d'aquest afer. Però, no tenint, per altra banda, cap referència d'actuacions governatives, judicials o polítiques que donin a conèixer que el Govern té notícia del full, perquè de tenir-ne haurien estat immediates, públiques i sonades, és pel que m'atreveixo a fer-ho.

Jo he de demanar perdó a tots els que puguin sentir les paraules que aquí jo hauré de llegir, però crec que és un cas que val la pena de considerar-lo, no solament pel que té d'anormal, de pertorbador i àdhuc de criminos, sinó per aquella part de fons de plany a què pugui haver donat lloc, i que pogués tenir un cert ressò part del que aquí es diu.

Aquest libel, que no porta peu d'impremta, ni menys signatura, però que ve sota amb un parà-

graf que diu «El Comitè Pro-Justícia», està dirigit als pobles catalans de la ribera dreta de l'Ebre. Comença dient que l'autonomia ha fracassat, que per això l'Autonomia convertida en un engany i en el pitjor dels instruments de tortura i de violència, els fa ésser separatistes de Catalunya, que l'autonomia ha palesat suara el que ja palesà antany : la incapacitat de Catalunya per a viure un règim normal de civilitat i de llibertat. Diu que l'autoritat no és cap garantia, que l'Autonomia ens ha resultat un *timo*, un *panamà* ; que apellaran a les Corts i Autoritats espanyoles demanant empar per a justificar llur separatisme ; que a Catalunya no s'ha fet més que dividir-la en dues classes, una de dèspotes que manen, cobren i mengen, i una altra, la dels pàries, i que els pobles de la ribera de l'Ebre no es resignen a ésser de la categoria dels eunucs, sinó que, per instint de conservació i per dignitat que no poden renunciar, volen separar-se perquè tenen dret a categoria i tracte de pobles civilitzats i de ciutadans lliures ; que per molt menys es rebel·len els pobles conscients i que per molt menys es sublevà en altra temps la pròpia Catalunya. Crec que la Cambra m'agrairà que faci franc de tot el restant, perquè tot el contingut del full segueix igual.

El Sr. PRESIDENT : Seria fer-li massa honor que constés al DIARI DE SESSIONS aquesta fulla clandestina.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Jo anava precisament a dir-ho, però sí que crido l'atenció al Govern perquè no esbrini a fons. En primer lloc, per si hi hagués quelcom de dessídia per part del Govern de la Generalitat, o una mica d'abandó del principi de ressorts governatius que algú de nosaltres reclamava, en segon lloc, i fi de desarrelar el caciquisme d'aquells pobles i prendre altres mesures per a atendre aquells pobles tant abandonats sempre per tots els Poders, que per això és on hi ha el caciquisme pitjor de Catalunya. Que, a més d'averiguar això, averigüés la gènesi material d'aquest full. Jo penso que no cal ésser gaire perspicax, ni mal-pensat, per a conjuminar, per a articular aquest full i l'ambient que pugui produir, que pot trobar un cert ressò amb altres campanyes i altres fases de la política general i àdhuc de la política catalana, que podria trobar potser allí terra abonada per a prendre aquell caire àdhuc violent.

Més que sobre la materialitat del full, pel que pugui significar, pel que pugui haver-hi darrera, pel que pugui ésser censurable, jo he fet el prec.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Conseller de Cultura.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Simplement per a contestar al meu estimat amic Simó i Bofarull, que el Govern de Catalunya tenia ja coneixement de l'existència d'aquell full i que havia ja pres les seves mesures per a veure quina era la seva gènesi. Jo també puc avançar a la Cambra, encara que no s'hagi arribat on vol anar el Govern, en fer la investigació que fa sobre l'origen que pugui tenir aquest full, que, de les paraules de l'estimat amic Simó i Bofarull ja es desprèn quin ha d'ésser aquest origen.

El meu estimat amic Simó i Bofarull va lluitar en les penúltimes eleccions que s'han celebrat en aquelles comarques, tan belles i tan interessants, una de les més vives que té Catalunya; va lluitar amb nosaltres per aquelles terres, i vam poder-nos donar compte de l'estat que hi havia de caciquisme, al qual ara es referia l'amic Simó i Bofarull. Jo puc dir aquí que de les investigacions que s'han fet es desprèn ja que aquests fulls no són de cap separatista convençut que pugui haver-hi per aquelles terres. Els que hi hem anat a fer propagandes últimament, ens hem trobat amb la sorpresa agradable, i dic sorpresa per la propaganda que sovint s'havia fet per certs polítics d'aquelles terres, que fins es diuen catalanistes, presentant-les com terres poc catalanes, podem dir i hem de dir, ja que tenim l'honor d'ésser-ne Diputats, de veure que són i se senten tan catalans com nosaltres. Allà el separatisme català no existeix, i precisament ens advertien quan hi anàvem — no em deixaran mentir alguns Diputats que veig aquí i que lluitaren amb mí en aquella ocasió — : «Que no se us escapi dir les terres de més enllà de l'Ebre», perquè precisament una de les ferides que sempre ha rebut aquella gent és quan han vist que els catalans d'aquí, desconexors del sentiment de catalanitat viu d'aquelles terres, qualificaven els de més enllà de l'Ebre com si no fossin tan catalans com nosaltres.

Això em plau dir-ho des d'ací per a denunciar la maniobra que representa aquest full, del text i de l'estil del qual ja se'n pot deduir que no és degut a cap sentiment veritable de separatisme que existeixi en aquelles terres sinó a elements que tots coneixem. Com volem que se sentin separatistes de Catalunya, si dissortadament l'Estat Central no va fer res per aquelles terres! Si veieu les escoles, són deplorables; si veieu els camins, no s'hi pot anar sense perill. És una part de Catalunya que veritablement l'Estat Central va tenir abandonada, i que nosaltres davant d'aquest mal exemple de l'Estat Central hem de fer el propòsit, i no solament el propòsit, sinó que hem d'anar a realitzacions per a suplir aquell abandonament ja hem fet en la petita part que podem, pels mitjans econòmics que té la Generalitat.

Els que han fet aquests fulls són els cacics que encara queden en aquella terra. I no en manquen d'aquests que es diuen catalanistes. Aquests catalanistes, però, ara es delaten, no solament amb altres fets que ja demostren la seva manca de catalanitat en aquests primers moments de l'autonomia, atancant-se, com s'atansen, més aviat a les coses del centralisme de l'Estat espanyol, que a les de Catalunya, sinó amb aquest full, que ens acaba de demostrar qui són.

Jo aprofito aquesta ocasió per a saludar des d'ací els germans d'aquelles terres que tenen un sentiment de catalanitat com el nostre i que ara l'han de tenir encara més intensificat perquè són ells els que han de servir de llaç d'unió i de pont entre els catalans i els germans de les altres terres de la resta d'Espanya. Per a saludar-los i posar-los en guàrdia contra aquests cacics que encara queden allà, i que hem de desarrelar entre tots. I això ho hem de fer no solament amb propagan-

des electorals, sinó esforçant-nos en fer una obra de Govern que demostrí que aquelles terres són les germanes més prop del cor de Catalunya, en el sentit que hem d'ajudar-les més. Sí; ens hem d'esforçar en fer aquesta obra de Govern des de tots els Departaments de la Generalitat. Cal dir als germans d'aquelles terres que els estimem amb aquella preferència, com s'estimen els que en tenen més necessitat, posant allà i suplint la manca de les institucions que sofreixen. Cal dir-los també que denunciïn aquests falsos separatistes, perquè ha arribat ja l'hora d'assenyalar-los amb el dit i pel seu nom i amb totes les lletres. Catalunya, en el començament de la seva autonomia, no ha de témer tant els enemics que li puguin venir de fora, com aquests enemics vergonyants, que són els menys nobles que té dins. Si fossin nobles com cal, no signarien «El Comitè de Justícia», sinó que donarien la cara, i aleshores veuríem a quin costat estan els veritables catalanistes, i a quin els traïdors a Catalunya.

Així he volgut contestar al meu amic Simó, que és coneixedor d'aquelles terres i perquè sé que ens ajudarà a fer sentir als germans d'aquelles terres aquella preferència que sentim i sentirem sempre per ells. (*Molt bé.*)

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Per agrair les paraules del senyor Conseller de Cultura, i, al mateix temps, per a felicitar-me d'haver provocat les seves manifestacions, que tots nosaltres subscrim.

Continuació de la discussió del Dictamen de la Comissió d'Economia sobre el Projecte de Llei de Cooperatives

El Sr. PRESIDENT: Continua la discussió de l'articulat. Estava pendent de nova redacció l'article 2.ª Continua pendent de redacció aquest article?

El Sr. DOT: Sí. La Comissió no l'ha redactat encara.

El Sr. PRESIDENT: Està pendent també l'article 13. La Comissió ha presentat la nova redacció?

El Sr. DOT: No encara.

El Sr. PRESIDENT: Continua, doncs, pendent. Hi ha esmena proposant un article 19 bis, que també està pendent. Continua la discussió del Projecte amb l'art. 25. No hi ha cap vot particular ni esmena.

(*El senyor Secretari el llegeix.*)

El Sr. DOT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. DOT: Aquest article havia quedat pendent en la darrera sessió. Però la Comissió el manté sense introduir-hi cap modificació.

(*S'aprova l'art. 25.*)

Per no haver-s'hi presentat cap esmena ni vot particular, i prèvia lectura, sense discussió s'aprova l'art. 26.

Ocupa la presidència el Vice-president primer senyor Serra i Húnter.

Sense discussió, i prèvia lectura, s'aproven els articles 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42 i 43.

Es dona lectura a l'art. 44.)

El Sr. DOT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Dot.

El Sr. DOT: A l'art. 44 potser caldria fer-hi una esmena en el sentit de què allà on diu: «En els centres d'ensenyament primari i superior», digués: «En els centres d'ensenyament primari, secundari i superior.»

El Sr. PRESIDENT: S'aprova l'article amb l'esmena? (Assentiment.) Resta aprovat.

(La redacció definitiva d'aquest article és la següent:

«Article 44. En els centres d'ensenyament primari, secundari i superior podran els alumnes constituir cooperatives escolars per l'assortiment i producció d'articles d'utilitat escolar o que tinguin aplicació en la formació cultural dels mateixos.»

Prèvia lectura, s'aproven sense discussió els articles 45, 46 i 47.

Es dona lectura a l'art. 48.)

El Sr. DOT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Dot.

El Sr. DOT: Desitjaria formular una esmena semblant a la de l'art. 44, ó sigui que en lloc de dir *primari*, digui: «En les Escoles d'ensenyament secundari o superior.»

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: A mi em sembla, senyors Diputats, que podria redactar-se l'article en una forma més concisa, suprimint algunes de les paraules i alguns dels incisos que hi han. L'últim paràgraf diu: «Quan s'escaigui o ho cregui convenient, el Director podrà recórrer al Consell Superior de la Cooperació.» Recórrer, de què? Dintre d'una Llei, els termes de la mateixa han de tenir la seva accepció més noble, en el sentit de què essent una Llei tècnica la paraula recórrer sempre implica acudir a algú superior per actes de tercer. Demés, quan s'escaigui o ho cregui pertinent també és una redundància junt amb el futur *podrà*, perquè és diferent que ens digués quins preceptes ha de recórrer. Però, tal com està, recórrer, de què? De les relacions amb el Consell Superior? Recórrer dels acords de la Cooperativa Escolar? Per què ha de recórrer si a ell no el lesionen directament? El que pot fer és discrepar dels acords i tenir facultats sancionadores, però el que no em sembla gaire lògic és que el que no és part d'una entitat tingui dret a recórrer. Podrà negar, en tot cas, el *vis i plau* i acudir al Consell Superior. Per tant, jo demanaria que s'aclarís la forma de recórrer especificant quines són les causes, naturals dels recursos, etc.

El Sr. CASADEMUNT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. CASADEMUNT: Efectivament, la Comissió no té cap inconvenient en suprimir algunes de les paraules que hi ha aquí, però en quant al que significa aquí el verb *recórrer*, com que resulta que aquesta Cooperativa queda lliure o exceptuada de la tutela del professorat, no vol dir que el director de l'establiment no tingui perfectament coneixement del que passi o no el deixi de tenir.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Ja ho diu, ja ho diu.

El Sr. CASADEMUNT: Es clar que pot haver-hi casos en què la cooperativa i el director de l'establiment no estiguin perfectament d'acord, i llavors el director de l'establiment no pot actuar com un dictador ni, per altra banda, els alumnes poden obrar lliurement; hi ha d'haver-hi un tercer, i en aquest cas es designa la inspecció que ve determinada en els altres articles.

Nosaltres, no obstant, no tenim cap inconvenient en accedir al prec del senyor Simó i Bofarull i fins pregaríem al senyor Simó, si li sembla bé, que ens facilités una altra redacció; en cas contrari podríem deixar-ho de la manera següent: «El Director podrà recórrer al Consell superior de la Cooperació quan hi hagi desacord en allò, allò altre, etc., o bé quan hi hagi un acord lesiu a la Cooperativa Escolar.» Li sembla bé al senyor Simó i Bofarull?

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Jo agraeixo la bona acollida que la Comissió ha dispensat a les meves indicacions, però em penso que, si no és aquí, hi ha d'haver una reglamentació de les atribucions del Consell Superior de la Cooperació. També podria ésser aquí; però, en fi, ja que aquí es parla del Director, que és el que rebrà l'estat de comptes mensual i resum d'acords presos — això d'una manera obligatòria —, la Cooperativa escolar ha de trametre estats de comptes, resums dels comptes, mensualment al Director. Si, m'està bé el que el senyor Vocal de la Comissió acaba d'insinuar; pot dir-se una cosa, per exemple, com «El Director acudirà al Consell Superior quan dissenxi de la marxa de la cooperativa, dels acords de la cooperativa o dels comptes de la cooperativa, etcètera».

El Sr. CASADEMUNT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. CASADEMUNT: Exacte. Nosaltres acceptem aquesta suggerència i la redactarem en forma de veure que s'accepti la suggerència.

El Sr. PRESIDENT: Així, s'aprovarà l'article al final?

El Sr. CASADEMUNT: La Comissió acaba de redactar de nou aquest article.

El Sr. PRESIDENT: Pot donar-se lectura.

El Sr. CASADEMUNT: La redacció que proposo, és la següent:

«Article 48. En els establiments d'ensenyament secundari superior, les cooperatives escolars estaran exceptuades de la tutela dels professors. Malgrat això, hauran de trametre cada mes l'estat de comptes i un resum dels acords presos al Di-

rector del Centre d'ensenyament. Quan el Director consideri que els acords són lesius a la cooperativa, els trametrà al Consell Superior de la Cooperació amb el seu informe.»

El Sr. PRESIDENT: S'aprova? (*Assentiment.*) Resta aprovat.

(*Prèvia lectura, s'aproven, sense discussió, per no haver-hi presentat cap vot particular ni cap esmena, els arts. 49 i 50.*)

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano la paraula sobre l'art. 50.

El Sr. PRESIDENT: Està aprovat.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Ho sé; les meves paraules no es refereixen a l'essència de l'article. Simplement, voldria demanar una modificació d'estil. Jo tinc entès que avui existeixen moltes cooperatives d'aquesta mena que tenen un caràcter sanitari; un aspecte sanitari de caràcter mutualista, per casos de malaltia i accidents, que també poden tenir aquest caràcter sanitari si presten aquests serveis d'assistència als malalts o accidentats; però hi ha el servei de difunts. Mentre no estigui municipalitzat el servei — allà on no ho sigui — ¿per què hem de suprimir aquí el d'enterraments? Es afegir-hi una paraula: afegir-hi «enterraments». Quan estigui municipalitzat, la Llei de municipalització o acord de municipalització, hauríem de casar-lo amb aquest; però mentre no estigui municipalitzat el servei, pot ésser una cooperativa en la qual hi hagi també el servei d'enterraments; millor dit que enterraments, trasllat de cadàvers — perquè el trasllat de cadàvers és avui una indústria — on no estigui municipalitzat, s'hi comprengui.

El Sr. ARMENDARES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ARMENDARES: Per a contestar al senyor Simó i Bofarull que nosaltres creiem que ni el trasllat de cadàvers ni aquestes cooperatives que ell en voldria dir de defunció, són coses pròpies de Sanitat. Aquestes, en tot cas, haurien d'ocupar un lloc en un altre capítol, que nosaltres creiem que ja està consignat en l'apartat f de les cooperatives de consumidors; de manera que és allí el seu lloc. Nosaltres creiem que aquestes, realment, no són cooperatives sanitàries, que és una altra cosa, un altre servei.

(*Són aprovats, sense discussió, els arts. 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57 i 58, el darrer disposició addicional, als quals no han estat presentades esmenes ni vots particulars.*)

Durant la lectura de l'art. 54, entra el senyor Conseller de Justícia i Dret. Se suspèn el debat.)

Continuació de la discussió del Dictamen de la Comissió Especial (Contractes de Conreu) propo-sant una nova redacció del Capítol IV "Revisions" del primitiu Dictamen

El Sr. PRESIDENT: Resta pendent l'art. 40 del dictamen. La Comissió té la paraula.

El Sr. CEREZO: La Comissió manté la mateixa redacció del dictamen.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Jo demanaria a la Comissió, per si ho troba acceptable, una petita modificació i és que allà on diu «durant els sis anys anteriors», digués «durant els deu anys anteriors». És a dir, allargar el termini dels elements que han d'entrar en consideració perquè la mitjana que resulti tingui més garantia d'ésser una dada valuosa en el sentit de no patir tant de les fluctuacions momentànies de tots aquests valors.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. CEREZO: Si ens trobéssim en una època en què els deu anys haguessin estat els regulars en les collites, podria tenir una explicació la proposta que fa el senyor Romeva; però tingui en compte que si ens anem retardant massa ens trobarem en l'època de la post-guerra en la qual va venir una variació considerable en tots els conreus de la terra i això implicaria que si durant aquest nombre d'anys circumstancialment s'encaressin tots els productes, no seria mai una norma reguladora. Si agafem els sis anys últims que portem, estan situats ja en una norma més regular de producció. Per tant, considerem suficient el termini de sis anys i no podem acceptar aquesta suggerència del senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Jo no faig qüestió per a l'aprovació de l'article d'aquest punt. Em referia, però, a què això és una cosa que té utilitat per ara i per l'esdevenidor, i tot el que pugui representar un eixamplament prudencial del terme dintre el qual es recullin les dades per a tenir en compte, equival a donar una mitjana més estable; però si la Comissió entén que no ho pot acceptar, jo no faré obstacle a l'objecte de l'aprovació.

El Sr. PRESIDENT: S'aprova l'art. 40? (*Assentiment.*) Resta aprovat.

Discussió del Dictamen de la Comissió especial (Contractes de Conreu) propo-sant una nova redacció dels capítols V, "Dret d'adquisició" i VI, "El contracte de rabassa morta"

(*Es dona lectura al dictamen. Ocupa la presidència l'honorable senyor Joan Casanovas.*)

El Sr. PRESIDENT: Ha de fer alguna manifestació la Comissió? S'entra a la discussió de l'article 46.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Jo demano que d'aquest article se'n tregui la condició d'irrenunciable del dret d'adquisició. Aquesta condició d'irrenunciable aparta automàticament tota posterior col·laboració, tota posterior aportació del propietari de la terra. Jo comprenc que el conreador si no fa una renúncia expressa, ha de tenir el dret d'adquisició. Aquest dret d'adquisició s'ha de fer efectiu, però hi ha en el curs de l'explotació agrícola, en el

curs de vigència dels contractes de conreu, molts moments en què les necessitats o les conveniències del conreador i el propietari, poden aconsellar millores, transformacions de la finca i coses que suposen despeses considerables que el propietari és molt difícil que faci si sap que al cap d'un temps aquestes despeses, junt amb el que són aplicades, han de fugir de les seves mans. Llavors si no donem al conreador una facultat perquè en una forma o altra ell tingui el dret de fer renúncia d'aquest dret d'adquisició, apartem automàticament una col·laboració, una cooperació, que jo crec que encara a Catalunya, en l'estat actual de les coses, és indispensable. Per altra banda, creiem un estímul perquè una part del capital vagi a la terra, i aleshores fem que aquest capital, forçosament, hagi de cercar altres inversions que en molts casos no seran més que inversions de les de tipus purament de renda; de manera que contrariem en un aspecte aquesta obra social que amb aquesta Llei volem realitzar.

Jo voldria que la Comissió tingués en compte aquesta consideració que faig. Jo no he volgut formular una esmena perquè preveig dificultats, potser, a l'acceptació íntegra del meu punt de vista, però entenc que de la discussió n'ha de sortir una fórmula que tregui aquesta inflexibilitat que té aquí aquesta condició d'irrenunciabilitat que donem al dret d'adquisició.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Únicament, abans de què la majoria de la Comissió es pronunciï respecte a la modificació proposada pel senyor Romeva, desitgem fer constar el nostre criteri absolutament oposat al punt de vista que acaba de defensar el senyor Romeva.

A mi em sembla que encara que treguéssim la paraula «irrenunciable» la Llei restaria igualment vàlida com està ara, perquè quan un ciutadà renuncia a un dret crec que en realitat es pot perseguir després aquella renúncia per un vici de nul·litat que tingui la seva mateixa renúncia. Però més val que es digui en aquest article.

Malgrat aquesta consideració general, nosaltres desitgem que la paraula «irrenunciable» consti precisament en aquest article, perquè tothom es recordi precisament en el moment de contractar que no pot fer mai renúncia expressa d'aquest dret d'adquisició.

El Sr. CEREZO: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. CEREZO: La Comissió ha tingut aquest criteri que manifestava ara el senyor Ruiz i Ponseti de què els drets que es donen no poden ésser renunciats, perquè aleshores deixarien d'ésser tals drets i es prestarien a confusionismes en els contractes d'arrendament que es puguin fer en el futur.

El senyor Romeva argumentava que això podria representar un apartament del capital, de la terra, i nosaltres no veiem que això sigui així, perquè si el més petit esforç de treball ha de donar més rendiment precisament pels productes de

la terra, això dona un major estímul perquè el capital es porti a la terra i pugui tenir una major valorització que no tenia abans.

A més, hi ha un altre tipus de contracte del qual nosaltres no en parlem i del qual el senyor Romeva en podria fer ús respecte a què el capital s'apartés, que és el d'aparceria. Nosaltres tenim una legislació completament a part dels contractes de parceria, que és on ha d'haver-hi més aquesta aportació directa de capital i què feia referència el senyor Romeva, i no podem ja en aquest moment determinar quin abast tindrà en els contractes de parceria aquest dret que es dona aquí. Però en els contractes d'arrendament en general, com ja he dit al principi, el treure la paraula «irrenunciable» fóra no donar un dret, i com que nosaltres volem mantenir aquest principi i dret que es dona al conreador, amb l'objecte, inclús, d'evitar un atropell que podria fer el conreador als seus familiars quan arribés a un nombre determinat d'anys de tenir el contracte, en què pogués fer ús del dret de l'adquisició, pogués fer renúncia en perjudici dels seus. Nosaltres no volem de cap manera que es pugui donar el cas d'aquest perjudici, ni de pèrdua de drets, i per això hem de mantenir tal com estan les paraules «irrenunciable» i «inalienable», perquè els arguments que ha donat el senyor Romeva no han pogut convèncer a la Comissió de què això sigui un perjudici.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Jo comprenc la intenció de la Comissió en voler que en el moment de fer un contracte de conreu amb tota la seva globalitat no es pugui fer renúncia del dret. Comprenc això perquè aleshores hi cabria el que el propietari es pogués valer d'això per a obtenir preferències o millores en el contracte; però en el curs de vigència d'un contracte que dura, amb les seves pròrrogues, divuit anys, es poden presentar casos i circumstàncies en què, realment, el conreador tingui avantatge de valorar una renúncia a aquest dret, en una forma o altra, i aleshores és ell el que ha de poder judicar. Per això jo admetria que fora del contracte de conreu i fora del moment inicial del contracte de conreu, hi hagués una flexibilitat perquè el conreador fes un ús d'aquest dret, perquè el renunciï-lo també és una manera de fer-ne ús, que ell pot avalorar en millores d'altre ordre. És aquesta la meua idea.

El Sr. CEREZO: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. CEREZO: Com ja posem la paraula «inalienable» volent dir que no es pot vendre, tampoc es pot permetre que es puguin fer beneficis amb un dret que dona la Llei pel seu esforç de treball, per això nosaltres matenim els principis d'irrenunciable i inalienable, perquè no es tracta de cap dret que es vulgui donar per a obtenir-ne beneficis.

S'aprova l'art. 46, tal com figura en el dictamen.

Es llegeix l'esmena següent, presentada a l'article 47:

«Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de formular la següent esmena a l'art. 47 del Projecte de Llei de Contractes de Conreu:

«ESMENA

L'article 47 dirà:

Article 47. Per a l'exercici del dret d'adquisició és necessari la concurrència conjunta dels requisits següents:

1.ª Que es tracti de terra conreada en virtut de contractes d'explotació agrícola regulat per aquesta Llei.

2.ª Que els dits contractes s'hagin mantingut en un període de més de divuit anys.

3.ª Que la subsistència del conreu, base del dret d'adquisició, sigui pel treball directe del qui vulgui fer ús del dret o pels seus ascendents o descendents directes, germans, cònjuges o fillats de dret.

4.ª Que el conreador estigui al corrent del pagament del preu en el moment d'exercitar el dret d'adquisició.

5.ª Que les terres que pretengui adquirir el conreador, soles o sumades a les que ja posseeixi en propietat, no depassin la limitació establerta a l'art. 7.ª d'aquesta Llei.

6.ª Que la terra que pretengui adquirir el conreador no tingui una extensió inferior d'una hectàrea en terra de regadiu i de dues hectàrees en terra de secà.

7.ª Que les terres que pretengui adquirir el conreador o la finca d'on es segreguin, no sofreixin una desvalorització pel sol fet de la seva separació.

8.ª Que les terres que pretengui adquirir el conreador per raó de la seva proximitat a poblacions, no siguin o no es puguin considerar com a solars urbans o no tinguin un sobre preu de més del 25 per 100 del que tindrien com a terres exclusivament de conreu.

El període de divuit anys establert a l'apartat 2.ª d'aquest article, per les terres subjectes a usdefruit, fideicomís, que formin part de dot inestimada o que pertanyin a menors o a incapacitats, començarà a comptar-se quan s'extingeixin o acabin aquestes situacions jurídiques.

El propietari podrà donar per resolt el contracte de conreu que afecti a parcelles quan a la porció de terreny necessària en què pretengui edificar o que hagi venut amb aquest objecte; però haurà de respectar l'any agrícola en curs i reduir proporcionalment el preu del contracte de conreu, cas d'ésser fixé.

El propietari o l'adquirent haurà de començar les obres dintre l'any següent a la data en què el conreador hagi deixat lliure el terreny expressat.

Si no ho fa, el conreador podrà reivindicar el conreu del terreny i reclamar al propietari o comprador l'import del preu o quota-part que, en la quantia proporcional al dit terreny hagués abonat l'any darrer o aquella major indemnització dels danys i perjudicis soferts.

En tot cas, el propietari podrà possessionar-se immediatament de la terra destinada a edificació, abonant al conreador l'import de les plantacions i millores que d'acord fixin ambdues parts i, en cas de disconformitat, al que fixi la Junta Arbitral corresponent.

Palau del Parlament, 27 de febrer del 1934. — Pau Romeva, J. Simó, Lloret i P. Blasi.»

(Ocupa la Presidència l'honorable senyor Jaume Serra i Hunter, Vice-president primer de la Cambra.)

El Sr. CEREZO: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. CEREZO: La Comissió, en la seva integritat, no pot acceptar l'esmena, i després de les explicacions que es dedueixin de la defensa que en facin els signants, aleshores potser la Comissió podrà atendre les indicacions respecte d'algun punt d'aquesta esmena.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Senyors Diputats: Entrem a la discussió d'un dels capítols més importants d'aquesta Llei. Nosaltres hem volgut fer una reforma i l'hem volgut fer de cop, aplicant-la amb tota la intensitat i amb tota la profunditat, sense pensar que hi han moltes coses, molts aspectes d'aquesta reforma que per adaptar-se a la realitat, sense lesió per als interessos generals del país, necessitaven un ordre progressiu d'establiment. Per això hem d'ésser molt cautes, molt mesurats a l'hora de realitzar aquesta reforma, i tenir en compte totes aquelles coses que justament i necessàriament s'hi han de tenir.

Jo trobo que en aquest capítol, tal com ve dictaminat per la Comissió, no es tenen en compte moltes coses que mereixen una atenció. Per això jo he formulat una esmena, que en realitat és una sèrie d'esmenes referides a un article que ja de sí era un article llarg, però necessàriament aquestes coses, ja sigui totes dintre d'un article, ja siguin desglossades en altres articles — la Comissió, si accepta la idea, ja ho veurà — és una cosa que s'ha d'estructurar i s'ha de pensar molt.

Jo aniré assenyalant punt per punt aquelles coses que són l'objecte d'aquesta esmena, aquelles novetats, per a dir-ho així, que la meua esmena introdueix a l'article tal com venia dictaminat per la Comissió. Jo no sé si el millor ordre de la discussió seria que jo defensés totes aquestes modificacions a la vegada, o bé que les anéssim discutint una per una amb la Comissió. En aquest sentit, abans de passar endavant, agrairia una declaració de la Comissió.

El Sr. CEREZO: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. CEREZO: En realitat, l'esmena, com diu el senyor Romeva, té dues parts. Una, fins a la norma sisenca, és igual que el dictamen de la Comissió. Des d'aquí comencen ja a mostrar-se unes diferències amb el dictamen de la Comissió. Podria el senyor Romeva, tal com ell proposa,

discutir una per una les normes; aleshores nosaltres direm quina pot ésser acceptable, i quina no.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: L'assenyalada com a sisena diu que la terra que pretengui adquirir el conreador, no tingui una extensió inferior d'una hectàrea en terra de regadiu, o de dos hectàrees en terra de secà. Aquesta esmena va inclinada a evitar el trinxament de la terra.

Hi ha en moltes comarques terres que per la naturalesa del conreu que s'hi fa, per raó algunes vegades de proximitat als pobles, per circumstàncies diverses, estan donades a arrendament en petites fraccions. L'adquisició d'una d'aquelles petites fraccions no modifica en gran manera aquella situació del pagès, que volem millorar, que volem afavorir amb aquesta Llei, i en canvi, produeix un trinxament de la terra, que dificulta moltes vegades aprofitaments de caràcter més general i que dona lloc a que el mateix propietari no n'arribi gairebé ni a poder-ne veure el resultat d'aquesta adquisició que se li fa, perquè pot quedar la finca fraccionada de tal manera que hagin adquirit una part o dues parts, o tres, o cinc parts d'aquestes, en fraccions alternades; i aleshores el que li quedi siguin una sèrie de retallons, i en canvi, no s'ha millorat res i s'ha anat a produir allò que hauríem d'evitar i que en aquesta Llei nosaltres no preveiem enlloc, que és el minifundisme.

L'adquisició s'hauria de poder fer per a tota la terra que porti el conreador i en quantitats realment apreciables. No establir un mínim és anar a produir la pulverització de la propietat, una cosa que en altres països ha arribat a provocar la necessitat d'una reforma agrària en sentit invers a la que realitzem aquí.

Per altra part, en aquestes fraccions petites de propietat donada en arrendament, moltes vegades es dona el cas que l'arrendatari no és el que pròpiament hem de tenir aquí com un conreador, aquest conreador que nosaltres volem afavorir. Passa moltes vegades que en un poble gairebé no hi ha ningú que no tingui, o de la seva propietat, o arrendat, un tros de terra en el qual conrea coses per al seu consum i per al seu plaer, sense que sigui d'ofici pròpiament conreador, i aleshores nosaltres posem a aquest en la mateixa situació que el conreador, i en canvi perjudiquem el propietari que pot ésser de la mateixa condició exacta que aquest.

Jo crec que establir aquest límit seria una cosa beneficiosa; evitaria el minifundisme i faria que fossin pròpiament els conreadors, els pagesos, els que es beneficiessin d'aquesta reforma.

El Sr. CEREZO: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. CEREZO: La Comissió, aquesta part de l'esmena a què fa referència el senyor Romeva no pot acceptar-la, perquè ell una de les coses que argumenta és que pot crear-se el minifundisme. Nosaltres hem de dir-li que es dona la circum-

tància que la majoria de les terres que es poden trobar en aquesta condició que ell indica, són aquelles que ja per endavant el propietari n'ha fet parcelles per a treure'n més rendiment. Vol dir que no ha tingut tota aquella estima del conjunt de la propietat que el senyor Romeva ens volia venir a figurar com una propietat única que té un propietari. Ja ell mateix, per a treure'n més arrendament, l'ha anat dividint en parcelles, diguem-ne parcelles que poden estar subjectes a aquesta Llei, i de les quals ell es beneficia d'una manera extraordinària.

A més, com que la Llei té caràcter general, no vol pas anar a establir dos tipus d'arrendament, l'un que tingui uns drets i l'altre que no els tingui, sinó que els drets arribin a tots els arrendaments. Per això tampoc pot admetre que hi hagi uns contractes que puguin estar subjectes al dret d'adquisició i altres no.

Ell ens planteja el cas de què el conreador de terres que té fraccions petites, al millor és un senyor que fa un altre ofici i a estones perdudes es dedica al conreu de la terra. La majoria dels casos en què això succeeix és perquè són en llocs on no troben prou terra per a poder conrear; si la trobessin, no es trobarien amb aquestes petites fraccions.

Nosaltres entenem que l'estímul precisament del dret d'adquisició, de poder adquirir el conreador aquelles terres, l'animarà a atar adquirint terres fraccionades fins arribar a tenir aquell tipus familiar, que nosaltres especifiquem en aquesta Llei, de propietat, amb l'objecte que aquell home dediqui totes les seves energies al treball de la terra. Per això nosaltres no podem admetre les manifestacions que feia el senyor Romeva respecte la seva esmena.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Jo he de continuar mantenint l'esmena. Els fets que conec i que abonen la meua teoria són molt diferents de com els ha exposat el senyor President de la Comissió. Jo no entro ara en un altre aspecte, que ell semblava que volia indicar, de la finca que té una unitat i on el propietari ha fet obres que responen a aquesta unitat, perquè això és objecte d'una altra esmena.

Jo em referia simplement a evitar el trinxament de la terra. Moltes vegades no és perquè el propietari hagi parcel·lat la terra per a treure'n un major benefici, perquè jo li diria exemples que he viscut en què aquesta parcel·lació de la terra més aviat ha estat causa que en treguéssim menys benefici, però perquè moltes vegades en terres determinades, sobretot en les terres de regadiu, que es presten a una producció intensiva, hi ha pagesos i no pagesos que han arrendat un tros que el fan servir per hort; i el que no és pagès no té més ambició que tenir aquell hort per anar a passar l'estona, anant allà a conrear, però no es convertirà en un pagès, perquè si és un industrial o un comerciant del poble, no es convertirà en pagès abandonant les seves ocupacions professionals; i al que és pagès difícilment li resoldrem el cas seu a base de fer retallons, perquè el que pretén i li convé és tenir finques d'extensió suficient per a poder viure bé

en elles i que no sigui a base d'un tros de terra per un costat i un altre tros de terra per altre.

En aquest sentit va la intenció de l'esmena que jo sostinc, malgrat de les manifestacions del senyor President de la Comissió.

El Sr. CEREZO: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. CEREZO: La Comissió no pot acceptar aquesta esmena, per la raó que el problema que es planteja quedaria de la mateixa manera. I per això hem de mantenir l'art. 47 tal com està.

El Sr. BLASI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Blasi té la paraula.

El Sr. BLASI: ¿I no podríem deixar aquest extrem arranjat, posant una limitació al dret d'adquisició a aquells que, ultra conrear la terra, dediquessin les seves activitats a un comerç o a una indústria, o sigui, aquells que no fossin vertaderament pagesos? Perquè nosaltres el que hem de fer és afavorir els vertaders conreadors, i no a l'home que conrea la terra com una cosa secundària.

El Sr. CEREZO: No es poden fer distincions en el tipus de conreu de la terra. I com que no podem fer aquesta duplicitat de contractes, entenem que aquells que es trobin en aquest cas: seran ells els que procuraran no dedicar-se a activitats que no els puguin convenir, sinó que procuraran atènyer-se a les necessitats del seu ofici.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Romeva té la paraula.

El Sr. ROMEVA: Com que considero aquest article molt important i, naturalment, després d'haver anat defensant el meu criteri i haver vist acceptades o rebutjades les meves suggerències, ens trobem en la necessitat de votar; i com que jo considero que aquests extrems tenen tanta importància, la decisió que es prengui aquí ha de quedar consignada d'una manera especial. I per això proposo veure si la Comissió creu que es poden votar aquests extrems per separat o si prefereix que es vagi després a una votació total.

El Sr. CEREZO: Aquestes normes que assenyala el senyor Romeva no poden fer-se reglamentàriament...

El Sr. ROMEVA: Està clar.

El Sr. CEREZO: ... però li diré una cosa: l'article 47 en el seu paràgraf...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Es pot votar per extrems. Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Conseller de Justícia i Dret té la paraula.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Quant a l'esmena presentada, l'esmena és un tot; però l'esmena té diversos apartats que poden ésser discutits i potser algun d'aquests apartats podria ésser incorporat al dictamen. Ara bé: després vindrà, si l'esmena no és acceptada, la votació de l'article, i em sembla que reglamentàriament, encara que el senyor Romeva, com a Minoria unipersonal no pugui, trobaria segurament en la Presidència i en tots els senyors Diputats, facilitats per una votació com ell propo-

sa, sense perjudici de votar després la totalitat de l'article.

El Sr. ROMEVA: Agraïm molt aquesta solució que ofereix el senyor Conseller de Justícia i Dret, i la trobem molt acceptable.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Ruiz i Ponseti té la paraula.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Només voldria fer unes manifestacions respecte a unes observacions que volem presentar en relació als diversos apartats d'aquest article, i veure si considera la Comissió més procedent que les fem abans d'aquesta votació, o bé primerament prejudicar el que fa referència a l'esmena del senyor Romeva i després entrar en la consideració de l'esmena que nosaltres presentem.

El Sr. CEREZO: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. CEREZO: El que anàvem a dir-li al senyor Romeva, és que els paràgrafs 6.º i 7.º de la seva esmena, són modificacions que ell preté introduir.

El Sr. ROMEVA: Sí.

El Sr. CEREZO: I el paràgraf 8.º fa referència al 6.º que nosaltres tenim a l'article. I pel que fa referència a aquests paràgrafs 6.º i 7.º de l'esmena del senyor Romeva, nosaltres no podem acceptar-los tal com estan; i en relació al 8.º mantenim el què diu el dictamen; i els altres extrems de l'esmena entenem que la Comissió els deu recollir per a formular un altre article que vindrà a continuació d'aquest art. 47 o al final del capítol, nou article que sotmetrem al Parlament en la sessió de demà. I a aquest article, el senyor Romeva podrà presentar les esmenes que cregui convenient si no s'adapta bé al criteri per ell mantingut.

Per tant, podríem parlar, podríem discutir el referent als paràgrafs 6.º i 7.º.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Em sembla que el senyor President de la Comissió vol dir que podríem parlar dels números 6 i 7 de l'esmena i deixar el número 8 que és modificació del Projecte; però és que després del número 8, que és modificació del Projecte, hi ha un paràgraf que és congruent amb l'art. 47, i després vindrà altra cosa que és aquella a la qual es referia el senyor President de la Comissió, que encara que té una congruència en aquest paràgraf, si s'acceptava, el seu lloc no és aquí. Però com que ha passat a la discussió de la Llei en el seu lloc propi i sols dintre de la discussió podríem tornar-hi, jo l'he posat aquí per veure si la Comissió feia aquesta declaració, aquesta distinció que ara fa; però llavors la discussió hauria d'arribar fins on diu: «quan s'extingeixin o acabin aquestes situacions jurídiques»; i després podríem deixar per aquest futur article, de què s'ha parlat, el que ve després.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Un, el que es regula allò referent al propietari, i l'al-

tre, el que es refereix al període de 18 anys i respecte a menors.

El Sr. ROMEVA : Bé, evidentment. Jo voldria fer una manifestació i és que tot el que representi lentitud i meditació en la discussió d'aquesta Llei, trobarà en nosaltres les màximes facilitats. I si jo he presentat aquesta esmena en aquesta forma, és perquè no trobava manera d'englobar-la en l'article tal com ve el dictamen, sens dubte, per poca habilitat i experiència en aquestes coses. Possiblement això hauria estat millor desenrotllat en un article, però per a no produir aleshores un transtorn en la numeració dels articles següents, l'he presentat d'aquesta manera.

El Sr. CEREZO : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula la Comissió.

El Sr. CEREZO : Per això li diem al senyor Romeva, que de la part final del n.º 8, la Comissió recollint l'esperit del que s'ha dit i exposat, en farà dos articles : un, que fa referència a l'usdefruit, i un altre que farà referència als solars en venda. La Comissió ho articularà, i el senyor Romeva, sinó li plauen aquests articles, podrà presentar esmenes. Per això diem que es podria discutir amb l'art. 47 els apartats de l'esmena n.º 6 i 7, i el 8, en el que fa referència al 6 de l'art. 47 que presenta la Comissió.

El Sr. ROMEVA : Jo accepto aquesta suggerència del senyor President de la Comissió ; i demano, que se'n perdoni, si per a quedar millor entesos jo repeteixo ara, per a concretar, el que el senyor President de la Comissió ens ofereix. Aquesta part d'esmena meua que parla del període de 18 anys establert per les terres subjectes a usdefruit, fideicomís, etc., és una cosa que serà objecte per part de la Comissió d'un estudi i donarà lloc a la redacció d'un article. I aquella altra part relativa als propietaris, també serà objecte d'estudi de la Comissió i donarà lloc a altre article. ¿I aquests articles són els que vindran proposats per la Comissió i en els que nosaltres podem presentar les esmenes que creiem oportunes ?

El Sr. CEREZO : Sí, això mateix.

El Sr. ROMEVA : Llavors, crec que el reglamentari deu ésser que jo retiri aquesta esmena, la part fins on diu «el període de divuit anys», en espera d'aquests articles, i discutim l'article tal com resta, fins l'apartat 8.º inclussiu.

Aleshores, m'he de referir ara al que jo numero apartat setè, que diu que les terres que pretengui adquirir el conreador o les finques no es lliurin ni sofreixin una desvalorització pel sol fet de la seva disgregació.

Aquesta és una cosa que ja l'hem dita aquí diverses vegades. Hi ha finques que tenen un caràcter model·lic i que comprenen factors molt diversos, que estan totes ordenades a un resultat orgànic i a una funció també orgànica, i la segregació d'una part d'aquestes finques fa que aquella part segregada, moltes vegades perjudiqui el rendiment d'altres aspectes de la finca que eren creats per valorar, o per facilitar, o augmentar la seva producció, i fa per altra banda que aquests serveis i altres aspectes de la finca perdin també el seu valor. És, com dic, una qüestió de la que n'hem parlat aquí altres vegades i si nosaltres no fem

una salvetat en aquest sentit anirem a destruir els millors esforços que s'han fet a Catalunya per a millorar la pagesia i el conreu àdhuc científicament.

El Sr. CEREZO : Una part de la idea manifestada pel senyor Romeva, ja ve prevista en l'article 51 5.º, que diu : «Quan el conreador pretengui adquirir només una part de la totalitat de les terres que conreï d'un mateix propietari, ja sigui per voluntat pròpia, ja sigui per mèrits de la limitació que estableix l'apartat cinquè de l'article 47, incumbirà a les Juntes arbitral·s escollir la part que deu ésser objecte del dret d'adquisició, de no existir previ acord entre el conreador i el propietari.»

El Sr. ROMEVA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA : Aquest art. 51 5.º no salva això, sinó una altra cosa. A totes les terres, per bones que siguin, hi ha fraccions que no són de tant rendiment, n'hi ha algunes com els marges, que no tenen tampoc, ara, com ara, cap rendiment. I segons com es fes, si el conreador té dret a demanar fraccions i parcel·les i assenyalar-les ell, el que passaria no seria que la terra perdés de valor, sinó que acabaria amb què el propietari no adquiriria més que el bo i deixaria unes pures ramploines. Però jo em refereixo a una altra cosa. Suposem una finca on hi ha una part de terra pròpia i treballada i adequada per al manteniment del bestiar, servida, al millor, per diversos conreadors, per un sol conreador o per un conreador i l'amo, amb cubs, per exemple establerts a la finca, en condicions, en serveis de captació d'aigües, i en un munt de coses que representen un capital invertit que perd valor si no s'aplica als fins pels quals fou invertit, i llavors es pot arribar a trobar una finca que tenint tota aquesta estructura orgànica vagi perdent en el seu conjunt i quedi completament desvaloritzada i això és precisament el que cal salvar, no hi ha més remei, i si això no es volgués admetre, s'hauria d'admetre que la finca solament es pot adquirir sencera.

(Torna a ocupar la presidència l'honorable senyor Joan Casanovas.)

Però hem de trobar una fórmula. Una finca té per exemple avui en alguns llocs de Catalunya edificis adequats pels cubs i les premses, on hi han quadres, que utilitza l'amo i el masover, i hi han cubs per dos conreadors o per un sol conreador, i són coses dependents d'aquelles utilitzacions de les finques, i si es treuen els cubs fets perquè allí hi vagin a portar el raïm d'una part de la finca i aquesta queda de propietat d'un altre, el cub no serveix. I si hi ha un servei de captació d'aigües, una sínia i una bomba que ha estat calculada per un cabdal determinat i desapareix la terra que se servia d'allò, hi ha una unitat evidentment que no es pot desfer com és el producte i com és la manera d'ésser del conreu, dels contractes, la manera de treballar, la inversió del capital, i com dic, aquestes coses s'han de salvar. I si es vol que allò estigui subjecte al dret d'adquisició, que hagi d'ésser en la seva totalitat, però el que no pot ésser és que sigui possible aquest fraccionament.

El Sr. CEREZO: La Comissió demana que se suspengui la discussió d'aquest art. 47, en atenció a les suggerències que pugui donar la Unió Socialista tota vegada que ja sabem que hi ha unes esmenes presentades, i les plantejades pel senyor Romeva. A més, es volen intercalar aquests dos articles que seran continuació del 47 i per aquestes raons demano la suspensió de la discussió d'aquest article.

El Sr. PRESIDENT: Se suspèn aquest debat.

Discussió del Dictamen de la Comissió Especial (Contractes de Conreu) sobre el projecte de Llei disposant que s'aboni indemnització als Vocals propietaris de les Comissions arbitral de districte

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. CEREZO: La Comissió ha hagut de presentar aquest dictamen per les suggerències vingudes del senyor Conseller d'Agricultura i Economia, i el manté tal com està redactat.

El Sr. PRESIDENT: ¿S'aprova l'article únic del dictamen (*Assentiment*.) Resta aprovat.

Votació definitiva. Essent evident que hi ha el quòrum reglamentari, resta aprovat definitivament el projecte de Llei que fa referència a les

indemnitzacions sol·licitades pels vocals propietaris de les Comissions arbitral de districte.

S'aixeca la sessió.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimecres

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret sobre el Projecte de Llei creant el Tribunal de Cassació de Catalunya.
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei de Contractes de Conreu.
4. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió d'Economia sobre el Projecte de Llei de Cooperatives.
5. Votació definitiva del Projecte de Llei donant validesa als acords de destitució de funcionaris adoptats pels Ajuntaments elegits el 12 d'abril del 1931.
6. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial (contractes de conreu), propòsant una nova redacció dels capítols V, «Dret d'adquisició» i VI «El contracte de rabassa morta.»
(S'aixeca la sessió a dos quarts de vuit de la vetlla.)

PARLAMENT DE CATALUNYA

L L E I

disposant una indemnització als vocals propietaris de les Comissions
Arbitrals de Districte

Article únic. Amb càrrec al crèdit extraordinari autoritzat per la Llei del 8 de desembre del 1933, seran satisfetes, en la mateixa forma que als President i Vocals conreadors, les indemnitzacions

sol·licitades pels Vocals propietaris de les Comissions arbitrals de Districte.

Palau del Parlament, 27 de febrer del 1934

